

National Youth Parliament 2016

Parlament taż-Żgħażaġh

Riforma Kostituzzjonali

Prezentat minn: Manuel Zarb (Kordinatur), Adrian Agius, Ilenia Agius, Luisa Briffa, Elaine Cachia, Martina Camilleri, Veronica Campbell, Rachelle Deguara, Kayrin Gauci, Emma Grech, Therese Lia, Bernard Mifsud, Sean Portelli, Roberta Spiteri

Hsieb

L-iskop ta' dan id-dokument m'huwiex li nipprezentaw kull riforma li tista' ssir fil-Kostituzzjoni ta' Malta, jew xi bażi legali li tista' tiehu post xogħol il-klassi politika. Bħala grupp ta' zghazagh hosbiena dwar irriforma kostituzzjonali u t-tibdil Prattiku li din tista' tohloq fis-soċjetà Maltija, nixtiequ nressqu l-ideat tagħna f'lingwaġġ li jista' jifhem kulhadd.

Nittamaw li kemm il-Gvern u l-Oppożizzjoni jikkunsidraw il-proposti tagħna, jisimghu l-opinjoni ta' gruppi oħrajn mis-soċjetà ċivili, u jkomplu jesprimu x-xewqa li r-riforma kostituzzjonali tkun xi haġa tal-poplu Malti kollu.

Proposti

L-Ambjent

- Nipproponu li d-dritt li wiehed jghix f'ambjent nadif u li m'huwiex ta' detriment għas-saħħa għandu jigi stabbilit taħt Kapitlu IV tal-Kostituzzjoni;
- Nipproponu wkoll li kwalunkwe Gvern għandu dover li jipprotegi u jippreserva l-ambjent naturali tal-Gżejjer Maltin, speċjalment fiddawl ta' żvilupp irresponsabbli li sar fil-passat;
- Nemmu li l-Gvern Malti għandu jippromovi l-iżvilupp sostenibbli u jħares il-pajsaġġ Malti kemm fl-aspett legali kif ukoll fl-azzjoni tal-awtoritajiet u entitajiet parastatali;
- Nemmu li l-Gvern Malti għandu jikkontribwixxi għal aktar riċerka u innovazzjoni li tista' tghina nippreservaw l-ambjent.

Il-President

- Nipponu li l-persuna li tiegħu l-kariga ta' President tigi eletta mill-poplu wara li tigi nominata mill-Prim Miistru ta' Malta u ladarba din it-tnehhija mill-kariga ta' President hija f'idejn il-Kamra, din għandha ssehh permezz ta' vot ta' żewġ terzi tal-Kamra.
- Nipponu li f'kas li l-President ma taqbilx ma' abbozz tal-liġi li tkun proposta u mgħoddija bi qbil fost il-Kamra tad-Deputati, il-President tkun tista' tibgħat sa darba waħda biss, dan l-abbozz ta' liġi lura fil-Parlament, u tipprovdi xi rimarki dwar il-punti li temmen li għandhom jigu mibdula;

Il-Parlament

- Nipproponu li membri tal-Kamra tar-Rappreżentanti, kemm dawk li huma fil-Kabinett u anki dawk li m'humix, għandhom jaħdmu full-time bħala rappreżentanti u għandhom jissopendu l-professjoni Prattika tagħhom. Minhabba f'hekk, il-membri tal-Kamra tar-Rappreżentanti għandhom ikollhom zieda sostanzjali fil-paga tagħhom. Il-paga għandha tirrifletti x-xogħol professjonali li jagħmlu bħala membri tal-Kamra tar-Rappreżentanti fejn l-ammont ikun simili għal livell medju ta' qligħ nazzjonali .
- Nipproponu li, bi qbil bejn il-Gvern u l-Oppożizzjoni, li f'ċerti seduti tal-Parlament, nies li ma jagħmlux parti mil membri tal-Kamra, iżda huma esperti f'qasam li jirrelata ma dak li jkun qiegħed jiġi diskuss dak iż-żmien partikolari, għandhom jithallew jindirizzaw il-Parlament sabiex ilehnhu iktar l-opinjoni tal-poplu minsuġa ma tgħarif preċiż u konkret.

Il-Ġudikatura

- Nemmu li l-ħatra tal-Imħallfin, hekk diskussa fil-Parlament, m'għandhiex tibqa` biss abbozz iżda ssir liġi;
- Nipponu li fil-kas tal-Maġistrati, avukat li kien jieħu ħsieb każi taċ-Ċivil għandu jibqa` jaħdem fil-qasam taċ-Ċivil eċċ., barra f'sitwazzjoni fejn dan ma jkunx possibbli minħabba xi nuqqas ta' individwi;
- Nemmu li l-Kummissjoni appuntata biex teżamina u tirregola l-proċess tal-ħatra tal-Imħallfin għandha tiġi eżaminata, biex naraw hemmx nies oħrajn li jistgħu jagħtu l-kontribut professjonali tagħhom u jitnaqqsu irregolaritajiet ibbażati fuq preġudizzju.

L-Affarijiet Barranin u Malta fid-Dinja

- Nemmu li r-relazzjonijiet ma' pajjiżi barranin u l-paċi filpajjiżi tal-Ewropa u tal-Mediterran għandhom jkomplu jiġu msahha permezz ta' ftehim bilaterali u multilaterali;
- Nipponu li tiżdied klawżola fil-Kostituzzjoni fejn tiġi rikonoxxuta l-isħubija ta' Malta fl-Unjoni Ewropea, u li dan jiehu prijorità fuq il principju tan-newtralità;
- Nemmu li s-sigurta' tal-Maltin lil'hinn minn xtutna hija kruċjali, u għandha tkun priorita' għall-Ministeru tal-Affarijiet Barranin;

Opinjoni dwar id-Dibattitu fuq ir-Riforma Kostituzzjonali

- Nemmu li l-Kostituzzjoni ta' Malta tezisti għall-poplu Malti u Għawdx kollu, u li kull awtorità' stabbilita mill-Kostituzzjoni tiġi miċ-ċittadini sovrani tar-Repubblika ta' Malta;
- Nemmu li d-dibattitu fuq ir-Riforma Kostituzzjonali għandu jkun wieħed miftuħ għal kulhadd u li jinkludi diskussjoni fuq mhux biss l-aspetti legali, iżda anki l-politika lokali, il-governanza tajba, il-kultura ta' Malta u l-ideat taċ-ċittadini Maltin;
- Ninkoragġixxu l-Gvern, l-Oppożizzjoni u kull attur ieħor f'dan id-dibattitu biex jisma' u jinkoragġixxi l-opinjoni u l-kontribut tassocjetà civili u ta' ċittadini mingħajr affiljazzjoni ma gruppi partikolari iżda li jixtiequ jipparteċipaw, partikularment iżzghazagh;
- Nittamaw li l-interess nazzjonali u l-ideat taċ-ċittadini Maltin jigu mqieghda qabel interessi politiċi u settorjali tul dan id-dibattitu.

